

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3483/2022
27.01.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Милица Петровић, адвокат из ..., против туженог Јавног комуналног предузећа Градског саобраћајног предузећа „Београд“ из Београда, чији је пуномоћник Иван Рајковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 756/22 од 08.04.2022. године, на седници већа одржаној дана 27.01.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 756/22 од 08.04.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 6607/21 од 21.12.2021. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да суд обавезе туженог да јој на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која се исплаћује у готовом новцу исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате почев од септембра месеца 2018. године до јуна месеца 2021. године (став 1.изреке) Одбијен је, као неоснован, тужбени захтев тужиље којим је тражила да се тужени обавезе да јој на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која би требало да се исплаћује у боновима исплати појединачно утврђене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате почев од јануара 2019. године закључно са јуном 2021. године (став 2.изреке). Обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.900,00 динара. (став 3. изреке)

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 756/22 од 08.04.2022. године, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 6607/21 од 21.12.2021. године у ставу један и два изреке и обавезан тужени да тужилци исплати, и то на име разлике у висини предвиђене и исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која се исплаћује у готовом новцу појединачно одређене месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате за период од септембра 2018. године закључно са јуном 2021. године, као и на име разлике у висини предвиђене и

исплаћене накнаде за трошкове исхране на раду која би требало да се исплаћује у боновима, појединачно утврђене месечне новчане износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате почев од јануара 2019. године закључно са јуном 2021. године (став 1.изреке) Преиначено је решење о парничним трошковима садржано у ставу три изреке првостепене пресуде и одбијен као неоснован захтев туженог да се обавезе тужила да туженом накнади парничне трошкове у износу од 1.900,00 динара и обавезан је тужени да тужилји на име накнаде парничних трошкова исплати износ од 39.092,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате (став 2.изреке). Обавезан је тужени да тужилји накнади трошкове поступка по жалби у износу од 28.592,00 динара (став 3.изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, у смислу члана 403 .став 2. тачка 2. и 3. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, на основу члана 403. став 2. тачка 2. у вези члана 408. Закона парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог. Међу странкама је неспорна висина коначно опредељеног тужбеног захтева тужилје поднеском од 07.12.2021. године. Одредбом члана 23. став 1. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности Града Београда („Службени лист Града Београда“ број 78/2018) прописано је да запослени има право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану, а према ставу 2. истог члана месечна накнада за исхрану у току рада из става 1. овог члана исплаћује се по истеку месеца, истовремено са коначном исплатом зараде на основу присуства на раду запосленог за текући месец. Одредбом члана 64. став 1. Колективног уговора ЈКП ГСП „Београд“ („Службени лист Града Београда“ број 96/2018) прописано је да запослени имају право на месечну накнаду за трошкове исхране у току рада у висини од 500,00 динара по радном дану, с тим што ће се 300,00 динара исплатити у новцу, а 200,00 динара у боновима за исхрану, ставом 3. истог члана прописано је да се месечна накнада за исхрану у току рада исплаћује по истеку месеца, истовремено са коначном исплатом зараде, а на основу присуства на раду запосленог за текући месец. Анексом I Колективног уговора ЈКП ГСП „Београд“ („Службени лист Града Београда“ број 145/2019) допуњен је члан 46. тако што се после става 2. додаје став 3. који гласи: „под зарадом из става 2. овог члана подразумева се зарада која садржи порезе и доприносе који се исплаћују из зараде.

На основу наведеног првостепени суд је оценио да накнада трошкова за исхрану у току рада представља саставни део зараде, у смислу одредбе члана 105. став 2. и 3. Закона о раду, а да износ од 500,00 динара по радном дану садржи порезе и доприносе, што је прописано и одредбом Анекса I Колективног уговора туженог, па с обзиром на то да је тужени, у утуженом периоду, тужилји исплатио накнаду трошкова исхране у

току рада у бруто износу од 500,00 динара по радном дану, захтеве тужиље је одбио као неосноване, при чему је ценио да је захтев неоснован и са становишта примене Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других примања код корисника јавних средстава, јер је тужени у хијерархији примене прописа, био дужан да примени императивну одредбу члана 4. тог Закона.

Другостепени суд је нашао да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, због чега је првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев усвојио.

По становишту Врховног касационог суда правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев.

Применом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник Републике Србије“ број 116/14 са новелама) који је престао да важи 01.01.2020. године, било је прописано да се овим Законом привремено уређује основица односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде за обрачун и исплату плата односно зарада, као и других сталних примања, изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава са циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. Према члану 3. став 1. наведеног Закона у овом Закону платом се сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђено у складу са Законом који уређује радне односно, односно плата изабраног, именованог, постављеног лица и запосленог код корисника јавних средстава утврђено у складу са законима који уређују плате у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. Чланом 4. истог Закона прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти или други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате или другог сталног примања код субјеката из члана 2. овог Закона донет у време примене овог Закона. Према члану 5. став 1. истог Закона основица за обрачун и исплату плата код корисника јавних средстава, утврђена законом и другим прописом или другим општим и појединачним актом који је у примени на дан доношења овог закона умањује се за 10%. Одредбама чланова од 1.-5. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник Републике Србије“ број 116/14 са новелама) у основну нето зараду не урачунавају се они елементи плате које закон и иначе не подводи под основну нето зараду, као што су увећана зарада по основима из члана 108. Закона о раду и накнада трошкова из члана 118. Закона о раду.

Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности Града Београда („Службени лист Града Београда“ број 87/2018) утврђена је дневна вредност накнаде трошкова за исхрану у току рада (члан 23.), а иста правила садржана су и у члану 23. претходног Посебног колективног уговора за предузећа у јавној, комуналној и стамбеној делатности Града Београда („Службени лист Града Београда“ број 3/2015).

Исплатом трошкова накнаде за исхрану у току рада у мањем износу запосленима су дата мања права од права утврђених назначеним посебним колективним уговором, па је правилан закључак другостепеног суда да тужиљи припада разлика накнаде ових трошкова у складу са Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној и стамбеној делатности Града Београда („Службени лист Града Београда“ број 87/2018).

Иако се сматра зарадом у ширем смислу тог појма, одређеном правилима из члана 105. став 3. Закона о раду (јер се на ова примања плаћају порези и доприноси који терете зараду), накнада трошкова за исхрану у току рада прописана одредбама члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду, има карактер накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не карактер накнаде за обављени рад из члана 106. и 107. Закона о раду. Према назначеним нормама зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји се од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде.

Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава привремено се уређује основица, односно основна зарада запосленог и сви елементи који служе за обрачун и исплату зарада, па се одредба члана 4. тог Закона о ништавости сваке одредбе којом се врши повећање основице, коефицијента или било ког другог елемента чијом изменом би дошло до повећања плате или другог сталног примања код корисника јавних средстава, не може односити на накнаду трошкова које запослени има по основу исхране у току рада.

Запослени у складу са одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду има право на накнаду трошкова за исхрану у току рада, а висина трошкова мора бити изражена у новцу. Без обзира на установљен принцип бруто зараде, која је у складу са одредбом члана 105. Закона о раду, која у себи садржи порезе и доприносе који се плаћају из зараде, појединачне одредбе колективних уговора и уговора о раду тумаче се онако како гласе. У ситуацији када се у актима послодавца не наведе конкретан новчани износ који по одређеном основу има исплатити запосленом, не може се на штету запосленог закључити да је реч о уговореном бруто износу.

Из напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**